

STORTINGET

Innst. 280 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:112 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Mimir Kristjánsson, Hege Bae Nyholt og Sofie Marhaug om å få kontroll over datasenterindustrien

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sørge for et midlertidig forbud mot all ny utbygging av kommersielle datasentre frem til en helhetlig regulering er på plass, og fremme nødvendige forslag for Stortinget for å sørge for dette.
2. Stortinget ber regjeringen følge opp stortingsvedtak 718 (2023–2024) og utrede et permanent forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge. Regjeringen bes også innen september 2025 starte prosessen med å avvikle all eksisterende kryptoproduksjon i Norge og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag for å sikre dette.
3. Stortinget ber regjeringen utrede konsesjonsplikt for datasentre.
4. Stortinget ber regjeringen innføre skjerpede krav til bruk av overskuddsvarme for alle datasentre over en viss størrelse.
5. Stortinget ber regjeringen utarbeide nye generelle kriterier for nettilknytning i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM), som tar utgangspunkt i samfunnsnytte, og som inkluderer hensynet

til natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter.

6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.
7. Stortinget ber regjeringen innføre krav om at søkere som vil etablere datasentre i norske kommuner, ikke kan holdes hemmelige.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 11. mars 2025 til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet ved statsråd Karianne O. Tung bedt om en vurdering av de syv forslagene fremmet i representantforslaget. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 24. mars 2025. I tillegg har energiministeren kommentert forslag 4–6, og kommunal- og distriktsministeren har kommentert forslag 7. Komiteen inviterte til skriftlige høringsinnspill i saken og mottok tre innspill. Sakens dokumenter, inkludert de skriftlige innspillene, er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, Anita Patel og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra

Høyre, Jan Tore Sanner, Charlotte Spurkeland, Michael Tetzschner og Bård Ludvig Thorheim, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Lisa Marie Ness Klungholm og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, viser til Dokument 8:112 S (2024–2025) om å få kontroll over datasenterindustrien.

Komiteen viser videre til at datasenternæringen er en relativt ny næring i Norge. Den nye ekomloven og ny datasenterforskrift, som trådte i kraft 1. januar 2025, regulerer datasenternæringen for første gang. De nye bestemmelsene inneholder en registreringsplikt som vil gi myndighetene en bedre oversikt over næringen.

Komiteen viser for øvrig til brev fra statsråd Karianne O. Tung av 24. mars 2025.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti mener at rikelig tilgang på ren og rimelig kraft er et gode som skal komme hele det norske samfunnet til gode. Norsk kraft har lenge vært et konkurransefortrinn og et grunnlag for en forretningsmodell for næringsliv og industri i Norge. Ved denne tilgangen på ren og rimelig kraft har vi sett en storetablering av datasenter i Norge. Disse medlemmer mener kraftfortrinnet i Norge nå er i ferd med å forsvinne.

Disse medlemmer viser til at veksten i datasenterindustrien de siste årene har akselerert voldsomt. Samfunnet digitaliseres i stadig økende grad som en reaksjon på et tydelig behov for økt effektivitet og innovasjon. Disse medlemmer mener digitalisering er positivt og bidrar til økt effektivitet. Generell effektivisering i samfunnet stimulerer til flere goder som blant annet omdisponering av arbeidskraft, raskere saksbehandling og styrket kontroll over systemer og data. Samfunnsøkonomisk Analyse estimerer at norske datasentre kan bidra med en verdiskaping på 28 mrd. kroner og gi 25 000 årsverk innen 2031.

Digitaliseringen av samfunnet krever enorme mengder kraft, og datasentre er nødvendige for å fortsette digitaliseringen. Datalagring, KI og kryptoutvinning er eksempler på spesielt kraftkrevende prosesser. Disse medlemmer viser til at den norske kraftsituasjonen i flere tiår har vært god, inntil Nordlink og North Sea Link ble operative. Forutsetningene for datasenterindustrien har med det endret seg ved at kraftsituasjonen i Norge har blitt en helt annen enn det den var for bare noen få år siden. Situasjonen fører med seg prioriteringsproblemer som nå er blitt en helt nødvendig de-

batt. Dette er senest kommet til uttrykk ved Nammos kraftbehov og myndighetenes anledning til å prioritere virksomheter i nettkøen.

Disse medlemmer viser til at det flere steder i landet er stor kraftmangel. Nye virksomheter og næringer får ikke kraften de trenger for å etablere seg, og eksisterende virksomheter får ikke muligheten til å utvikle seg. Dette er en alvorlig utfordring som hindrer verdiskapingen og samfunnsutviklingen.

Disse medlemmer mener at samfunnets økende elektrifisering medfører utfordringer i henhold til verdiskaping, forsyningssikkerhet og beredskap. Samtidig er datasentre nødvendig for digitaliseringen og effektiviseringen av samfunnet. Disse medlemmer mener derfor at datasenterindustrien må utvikles videre, men at samfunnet for øvrig også må hensyntas.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at datasentre er en helt sentral del av den digitale grunnmuren og en viktig forutsetning for digitaliseringen av Norge. Aktører som leverer datasentertjenester, er viktige for forsvar, samfunnssikkerhet og beredskapstjenester, gjør digitalisering av helsevesenet mulig, sikrer kritisk infrastruktur og styrker offentlig administrasjon. Datasentre muliggjør også innovasjon innen kunstig intelligens og forskning. Med økt digitalisering vil etterspørselen etter datasentertjenester øke. Datasenterindustrien er en sentral bidragsyter til samfunnssikkerheten i det digitale Norge. Datasenterbransjen har de siste årene blitt strengere regulert, blant annet gjennom ny ekomlov.

Disse medlemmer mener Norge trenger en robust og sikker digital grunnmur med tilgang til moderne, trygge og miljøvennlige datasenterløsninger. Sikkerhetssituasjonen i Europa er endret, og Norge står foran krevende energitutfordringer. Derfor må vi bruke kraften på en måte som styrker samfunnsberedskap, verdiskaping og grønn omstilling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at datasentre er en sentral del av vår digitale grunnmur. Tilgang til datasenterkapasitet og -tjenester er en viktig forutsetning for digital innovasjon, utvikling og verdiskaping både i offentlig sektor og i næringslivet. For å kunne oppnå alle gevinstene mener disse medlemmer at en må akseptere at datasentre bruker deler av kraftressursene våre. All databasert innovasjon og verdiskaping, for eksempel gjennom utvikling og bruk av kunstig intelligens (KI) og andre muliggjørende teknologier, er avhengig av at dataene organiseres, prosesseres og lagres et sted. For disse medlemmer er det viktig å sikre en robust nasjonal infrastruktur med rask og trygg lagring av nasjonale data og digitale tjenester. Ny ekomlov og ny datasenter-

forskrift som trådte i kraft 1. januar 2025, regulerer datasenternæringen for første gang. Det nye regelverket stiller blant annet krav til registreringsplikt for datasenteroperatører samt krav om forsvarlig trygghet i datasenter. Disse medlemmer viser også til regjeringens pågående arbeid med å forby kryptoutvinning.

Disse medlemmer viser til at aktører som etablerer eller oppgraderer energiintensive anlegg i henhold til energilovens kapittel 7, skal gjennomføre en kost-nytte-analyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme. Forskrift om kost-nytte-analyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme ble fastsatt av Energidepartementet 25. september 2024 og ble satt i kraft 1. april 2025. Disse medlemmer viser også til at regjeringen vurderer å foreslå strengere krav til kost-nytte-analyser under energilovens kapittel 7.

Disse medlemmer mener at datasenternæringen er en voksende næring i Norge, og at datasenter har blitt en sentral del av den digitale grunnmuren. Datasenterutbygging er moderne industribygging. Disse medlemmer mener derfor at det er positivt at regjeringen snart vil lansere en ny datasenterstrategi som vil vise retning for næringen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener datasentre er en integrert del av norsk økonomi som vil få stadig større betydning for vekst, verdiskaping og utvikling av gode offentlige tjenestetilbud. Disse medlemmer viser til at behovet for å lagre og bearbeide data er forventet å vokse betydelig de neste årene, og at økt bruk av kunstig intelligens i både offentlig og privat sektor vil forsterke denne trenden ytterligere. Disse medlemmer mener det er viktig at norske virksomheter har muligheten til å lagre og bearbeide data på norsk jord. Det gjelder spesielt for samfunnskritiske virksomheter, både i offentlig og privat sektor.

Disse medlemmer mener det ikke er formålstjenlig å utarbeide et eget konsesjonssystem kun for datasentre. Datasentre vil ha stadig større betydning for vår samfunnsutvikling fremover og være helt avgjørende for innovasjon, verdiskaping og tjenesteutvikling. Det er ikke hensiktsmessig å skille mellom datasentrenes kraft- og nettbehov og andre kraftkrevende industrier. I stadig større grad vil behovene være vevet sammen, og mange bedrifter vil av sikkerhetsgrunner ha ønske om å lagre og bearbeide data i Norge. Disse medlemmer kan derfor ikke se at et særskilt konsesjonssystem for datasentre er nødvendig eller ønskelig.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Miljøpartiet De Grønne viser til stortingsvedtak i Innst. 383 S (2023–2024):

«Stortinget ber regjeringen utarbeide krav til nye datasentre som omhandler utnyttelse av spillvarme og

egenproduksjon av energi- og energilagringssystemer der det ligger til rette for dette.»

«Stortinget ber regjeringen utrede et forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2025.»

Komiteens medlemmer fra Høyre stiller seg tvilende til at et konsesjonssystem som omfatter alle kraftkrevende virksomheter, vil være fordelaktig for Norge. Snarere kan det bidra til økt byråkrati og lengre ledetider for ønskede prosjekter. Disse medlemmer viser i den forbindelse til at det i dag tar mange år å få konsesjon til ny kraftproduksjon og nytt nett.

Disse medlemmer viser til at representanter fra Høyre fremmet følgende forslag i Dokument 8:222 S (2021–2022):

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til rapporten «Strømforbruk i norske datasentre» (januar 2025) fra Elhub, som viser at strømforbruket til datasentre har økt eksponentielt de siste årene. Det totale årlige forbruket til datasentre doblet seg fra rundt 0,8 til 1,6 terawattimer (TWh) fra 2022 til 2024. Fra digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tungs besvarelse 19. august 2024 på skriftlig spørsmål fra Geir Jørgensen (Rødt) vet vi også at omtrent en tredjedel av dette går til produksjon av kryptovaluta (Dokument nr. 15:2380 (2023–2024)).

Disse medlemmer viser til at disse tallene nå virker utdaterte og upresise. I NVE-rapport 10/2025 viser direktoratet til at Norge passerte 2 TWh i kraftforbruk til datasentre allerede i 2023, og vil ligge godt over dette i 2025.

Disse medlemmer mener at TikTok-senteret på Hamar er et tydelig eksempel på feilslått prioritering etter førstemann til mølla-prinsippet. Dette datasenteret driftes av israelskeide Green Mountain og har fått godkjent nettilknytning på 50 megawatt (MW). Dette tilsvarer et årlig strømforbruk på rundt 1,3 TWh – omtrent 1 pst. av Norges totale strømproduksjon. I den muntlige spørretimen den 11. desember 2024 argumenterte klima- og miljøminister Tore O. Sandvik for at «TikTok-senteret ikke står på listen over samfunnskritisk infrastruktur». Den 3. mars 2025 rapporterte likevel Dagens Næringsliv at Nammo har fått skriftlig beskjed fra Statnett om at de må vente i 5–10 år på ny strømtildeling. Årsaken er blant annet strømbehovet til datasenteret på Hamar.

Disse medlemmer mener at store, samfunnsmessige beslutninger bør behandles politisk. I dag har

man for eksempel en grense for politisk behandling på 15 mrd. kroner for prosjekter knyttet til utvinning og produksjon av norsk olje og gass. At man skal ha en lignende ordning for store, kraftkrevende prosjekter – enten det skulle være nye datasentre, hydrogen- eller ammoniakfabrikker eller andre kraftkrevende prosjekter – mener forslagsstillerne er et godt prinsipp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Norge de siste årene har opplevd en drastisk vekst i etableringen av datasentre. Denne utviklingen har store konsekvenser for kraftsystemet, naturen og økonomien. Datasentre er svært energikrevende og konkurrerer direkte med industrien om nettilknytning, samtidig som utbygging direkte og indirekte fører til naturødeleggelser. Verdiskapingen og antallet arbeidsplasser som skapes i Norge, er dessuten begrenset, mens overskuddet ofte tilfaller multinasjonale teknologiskapskaper.

Disse medlemmer understreker at enkelte datasentre er helt grunnleggende for ethvert digitalisert samfunn. Derfor er det nødvendig å differensiere for eksempel mellom kommersielle og såkalte virksomhetsinterne datasentre, men også mellom ulike typer av kommersielle operatører ut fra samfunnsnyttens. Tiktok-senteret på Hamar eller kryptovalutautvinning kan og bør på ingen måte sidestilles med samfunnskritisk digital infrastruktur. Det er i tillegg urovekkende at allmennheten og myndighetene har begrenset innsikt i kundelistene og eierskapsstrukturen til mange private operatører. Det blir også stadig mer åpenbart at kryptovaluta brukes til svindel, hvitvasking og annen økonomisk kriminalitet, samtidig som utvinningen er ekstremt energikrevende.

Disse medlemmer viser til at Norge er et attraktivt sted for etablering av datasentre grunnet stabil tilgang på fornybar energi, gode nettforbindelser og et gunstig klima som reduserer behovet for nedkjøling. Men den kraftige veksten har ikke skjedd av seg selv. Den skyldes også villet politikk. Regjeringen Solberg la til rette for næringen ved å innføre skatteletter, samt gjennom markedsføring av Norge som et fordelaktig sted for etablering, uten en helhetlig vurdering av konsekvensene. I en NRK-kronikk fra 20. august 2019 argumenterte daværende digitaliseringsminister Nikolai Astrup med at:

«Spørsmålet er derfor ikke *om* vi skal bruke natur og energi på å bygge datasentre. Spørsmålet er *hvor* vi skal bygge dem, (...)».

Disse medlemmer mener at mange kommuner også har latt seg lokke av løfter om arbeidsplasser uten å stille tilstrekkelige krav om lokal økonomisk gevinst og energibruk. Det er også et problem med hemmelighold knyttet til slike søknader. Det er ikke gitt at kommunene

på forhånd vet hvem den aktuelle kunden er. Slik kan datasenteraktører – i hemmelighet – henvende seg til flere kommuner samtidig. Resultatet er at kommunene deltar i en urettferdig konkurranse, der naturen som regel blir skadelidende, når grunnen for et nytt datasenter skal beredes.

Disse medlemmer viser til rapporter om framtidig kraftforbruk fra blant andre Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Det Norske Veritas (DNV), hvor datasentre står for en stor del av veksten, og understreker at utviklingen mot et kraftunderskudd, som enkelte aktører peker på, ikke er en naturlov. På samme måte som nasjonal kontroll over vannkraften er et resultat av politiske beslutninger for om lag 125 år siden, er også fremtidens energisituasjon betinget av politikken som føres her og nå. Disse medlemmer viser til at noen partier insisterer på at den eneste veien å gå er å bygge ut mye mer kraft. En annen tilnærming er å prioritere strengere gjennom vektlegging av natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter når det søkes om tilgang på norsk kraft.

Disse medlemmer viser til NVE-rapport nr. 10/2025, som blant annet handler om utviklingen i kraftforbruket fram mot 2029. Rapporten viser at Norge går mot å ha et betydelig kraftoverskudd på 11 TWh i 2029. Dette viser at veksten i kraftforbruk til datasentre er sterkere enn tidligere antatt.

Disse medlemmer viser til at det i 2024 ble brukt 460 TWh årlig på datasentre globalt, mens Norge lagret over 2 TWh samme år, og at NVEs tall viser en utvikling til 2,5 TWh i 2025 og over 3 TWh i 2027.

Disse medlemmer understreker at 3 TWh er 6,5 promille av det globale kraftforbruket til datasentre, mens Norges befolkning bare er 0,7 promille av verdens befolkning. Med andre ord lagrer vi data for 9 ganger flere mennesker enn vi har innbyggere. Selv om Norge er et mer digitalisert samfunn enn de fleste, er det lite som tyder på at Norge ikke allerede tar en rettferdig andel av verdens datalagring.

Disse medlemmer mener at det er klokt med kriterier for tildeling. Men en vanlig innvending mot slike kriterier er at tildelingen er vanskelig å gjennomføre i praksis. Disse medlemmer viser til at forslagsstillerne mener at kriteriet om samfunnsnytte bør ledsages av politisk behandling av tildelingen på over 25 MW.

Disse medlemmer mener at endringene i lovverket som trådte i kraft 1. januar 2025, inkludert ny lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) og endringer i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM), er langt fra tilstrekkelige til å få til en fornuftig prioritering av kraften i fremtiden. Det samme gjelder forskrift om kost-nytte-analyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme, som trer i kraft 1. april 2025. På slutten av forrige stortingssesjon sto et flertall i Stortinget bak to vedtak om krav til nye datasentre, knyttet til

utnyttelse av spillvarme og egenproduksjon av energi samt utredning av et forbud mot utvinning av kryptovaluta (jf. vedtak nr. 717 og 718 (2023–2024), Dokument 8:106 S (2023–2024) og Innst. 383 S (2023–2024)). Disse anmodningsvedtakene ble av regjeringen rapportert som ikke gjennomført i Prop. 1 S (2024–2025), jf. Meld. St. 4. (2024–2025).

Disse medlemmer mener at registreringsplikt, modenhetsvurdering for nettilknytning og kost-nytteanalyse av spillvarme ikke er nok, og at det er tid for tydelige, nasjonale rammevilkår og krav for denne datasenterindustrien. Derfor foreslår disse medlemmer strengere tiltak for å regulere datasentrene, inkludert konsesjonsplikt og krav til bruk av overskuddsvarme. I påvente av et tydeligere lovverk mener disse medlemmer at det er behov for et midlertidig moratorium på utbygging av nye datasentre i Norge.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp stortingsvedtak nr. 718 (2023–2024) og utrede et permanent forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge. Regjeringen bes også innen september 2025 starte prosessen med å avvikle all eksisterende kryptoproduksjon i Norge og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag for å sikre dette.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for et midlertidig forbud mot all ny utbygging av kommersielle datasentre frem til en helhetlig regulering er på plass, og fremme nødvendige forslag for Stortinget for å sørge for dette.»

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om at søkere som vil etablere datasentre i norske kommuner, ikke kan holdes hemmelige.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre skjerpede krav til bruk av overskuddsvarme for alle datasentre over en viss størrelse.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsesjonsplikt for datasentre.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide nye generelle kriterier for nettilknytning i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM), som tar utgangspunkt i samfunnsnytte, og som inkluderer hensynet til natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter.»

Komiteens medlem fra Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ser at komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Samfunnsøkonomisk Analyse estimerer at norske datasentre kan bidra med en verdiskaping på 28 mrd. kroner og gi 25 000 årsverk innen 2031.

Disse medlemmer understreker at rapporten fra Samfunnsøkonomisk Analyse skriver at majoriteten av disse arbeidsplassene er til etableringsfasen, ikke driftsfasen, og vil forsvinne etter kort tid.

Disse medlemmer understreker at rapporten antyder at det på dette tidspunktet, om analysens vekst i datasentres strømforbruk blir reell, vil kreves mellom en og to ansatte per GWh forbruk i datasentre. 25 000 årsverk vil da bety mellom 12,5 og 25 TWh strømforbruk til datasentre i Norge, med andre ord en fem- eller tidobling fra 2025-nivå, og at kraftforbruket til datasentre da vil utgjøre et sted mellom 10 og 20 pst. av dagens strømforbruk i Norge. Disse medlemmer stiller spørsmål ved om en slik utvikling de neste seks årene er ønskelig.

Disse medlemmer stiller også stort spørsmål ved framstillingen fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet om at veksten i datasenterindustrien i Norge henger sammen med digitalisering av det norske samfunnet, og viser til disse medlemmers merknader om at Norge har en ni ganger større kapasitet i datasentre per innbygger enn gjennomsnittet i verden.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen følge opp stortingsvedtak nr. 718 (2023–2024) og utrede et permanent forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge. Regjeringen bes også innen september 2025 starte prosessen med å avvikle

all eksisterende kryptoproduksjon i Norge og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag for å sikre dette.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for et midlertidig forbud mot all ny utbygging av kommersielle datasentre frem til en helhetlig regulering er på plass, og fremme nødvendige forslag for Stortinget for å sørge for dette.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen innføre krav om at søkere som vil etablere datasentre i norske kommuner, ikke kan holdes hemmelige.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen innføre skjerpede krav til bruk av overskuddsvarme for alle datasentre over en viss størrelse.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen utrede konsesjonsplikt for datasentre.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen utarbeide nye generelle kriterier for nettilknytning i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM), som tar utgangspunkt i samfunnsnytte, og som inkluderer hensynet til natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter.

Forslag fra Rødt:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:112 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Mimir Kristjánsson, Hege Bae Nyholt og Sofie Marhaug om å få kontroll over datasenterindustrien – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 6. mai 2025

Ingvild Kjerkol

leder

Anita Patel

ordfører

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

Deres ref

Vår ref

Dato

25/899-6

24. mars 2025

Dokument 8:112 S (2024–2025) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Hege Bae Nyholt, Mímir Kristjánsson, Sofie Marhaug om å få kontroll over datasenterindustrien

Jeg viser til brev 11. mars 2025 der energi- og miljøkomiteen ber om uttalelse om representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Hege Bae Nyholt, Mímir Kristjánsson og Sofie Marhaug om å få kontroll over datasenterindustrien.

Nedenfor følger vurderinger av enkeltforslagene som er fremmet. Energiministeren har svart på forslagene 4-6 og Kommunal- og distriksdepartementet har gitt innspill til svar på forslag 7.

1. Stortinget ber regjeringen sørge for et midlertidig forbud mot all ny utbygging av kommersielle datasentre frem til en helhetlig regulering er på plass, og fremme nødvendige forslag for Stortinget for å sørge for dette.

Regjeringen ønsker å legge til rette for datasentre som bidrar til verdiskaping, økt sikkerhet og ivaretagelse av norske interesser. I regjeringens nasjonale digitaliseringsstrategi, *Fremtidens digitale Norge*, står det følgende: «*Datasentre er en sentral del av den digitale grunnmuren og er moderne industribygging. Datasentre lokalisert i Norge, sammen med en god og robust digital grunnmur generelt, legger til rette for at kritiske digitale tjenester kan produseres nasjonalt fremfor i utlandet. Det vil styrke den nasjonale kontrollen og sikre muligheter for nasjonal autonomi.*» Det er spesielt viktig å styrke sikkerhet og beredskap i disse tider.

Det er avgjørende for det norske velferdssamfunnet og en bærekraftig økonomi, at vi lykkes med den digitale og grønne omstillingen. Tilgang til datasenterkapasitet og -tjenester er en viktig forutsetning for utvikling basert på digitale teknologier og tjenester. All databasert innovasjon og verdiskaping, for eksempel gjennom utvikling og bruk av kunstig intelligens (KI) og andre muliggjørende teknologier, er avhengig av at dataene organiseres, prosesseres og lagres et sted. Det forutsetter bruk av datasentre. Datasentre og KI både kan og må spille en rolle i arbeidet med å nå klimamålene, og teknologien kan bidra til effektiv reduksjon i utslippene. Datasentertjenester kan understøtte utslippskutt i alle sektorer gjennom digitale løsninger, for eksempel mer klimavennlige og effektive produksjonsprosesser og tjenester i næringslivet.

For å oppnå alle gevinstene ved ny teknologi må vi akseptere at datasentre bruker deler av kraftressursene våre. Det er en viktig oppgave for regjeringen å legge til rette for ny kraftproduksjon, økt nettkapasitet og mer energieffektivisering. Det er regjeringen godt i gang med.

Datasenternæringen i Norge er relativt ny. Datasenterregulering i ny ekomlov og ny datasenterforskrift som trådte i kraft 1. januar 2025, regulerer datasenternæringen for første gang. Det nye regelverket stiller blant annet krav til datasenteroperatører om å registrere seg hos Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Vi trenger mer kunnskap. Den nye registreringsplikten vil gi bedre oversikt over næringen og bedre grunnlag for tilsyn fra myndighetene. I tillegg stiller vi gjennom den nye ekomloven krav til forsvarlig sikkerhet og beredskap i datasentre.

For regjeringen er det viktig å sikre en robust nasjonal infrastruktur med rask og trygg lagring av nasjonale data og digitale tjenester. Jeg støtter derfor ikke forslaget om et midlertidig forbud mot all ny utbygging av kommersielle datasentre eller å fremme nødvendige forslag for Stortinget for å sørge for dette.

2. Stortinget ber regjeringen følge opp stortingsvedtak 718 (2023–2024) og utrede et permanent forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge. Regjeringen bes også innen september 2025 starte prosessen med å avvikle all eksisterende kryptoproduksjon i Norge og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag for å sikre dette.

Regjeringen har en klar intensjon om å avgrense utvinning av kryptovaluta mest mulig. Utvinning av kryptovaluta er ressurskrevende når det gjelder kraftbruk, og det kaster lite av seg i lokalsamfunnet i form av arbeidsplasser og inntekter.

Regjeringen utreder derfor handlingsrommet for å regulere utvinning av kryptovaluta. En utredning av anmodningsvedtak 718, som Stortinget fattet 6. juni 2024, inngår i dette arbeidet: «*Stortinget ber regjeringen utrede et forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2025.*» Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag fra

stortingsrepresentantene Birgit Oline Kjerstad og Lars Haltbrekken om konsesjon på datasentre, jf. Dokument 8:106 S (2023–2024) og Innst. 383 S (2023–2024).

I Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets Prop. 1 S (2024-2024) har regjeringen så langt rapportert følgende på anmodningsvedtaket: *«Regjeringa har ein klar intensjon om å avgrense utvinning av kryptovaluta mest mogleg og har sett i gang eit arbeid for å vurdere handlingsrommet for korleis vi kan gjere det. Forbod mot utvinning er eit av tiltaka som blir vurdert. Ei førebels vurdering syner at ei rekke EØS-rettslege forhold må greiast ut nærare før vi kan gå vidare med ei eventuell regulering av utvinning av kryptovaluta, mellom anna eit eventuelt forbod. Kva som vil vere mogleg innanfor dei EØS-rettslege rammene avheng av korleis ei ordning blir utforma, mellom anna kva for konkrete omsyn myndighetene vil bygge reguleringa på. Ordninga må kunne avgrensast til utvinning av kryptovaluta. Mindre inngripande ordningar enn forbod vil vere lettare foreinleg med Noreg sine EØS-rettslege forpliktingar enn eit totalforbod.*

Regjeringa vil kome tilbake til Stortinget på eigna måte når forbod er greidd ut nærare.»

Regjeringen følger opp anmodningsvedtak 718 og vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte, når forbud er utredet nærmere. Jeg mener det ikke er grunnlag for å starte en prosess med å avvikle all eksisterende kryptoproduksjon i Norge før et eventuelt forbud er utredet nærmere.

3. Stortinget ber regjeringen utrede konsesjonsplikt for datasentre.

En konsesjonsordning vil bryte radikalt med det etablerte ansvarssystemet. I dagens system spiller kommunen en viktig rolle når det gjelder forsvarlig utbygging av datasenter. Som planmyndighet vil kommunen kunne avgjøre om og hvor et datasenter kan bygges. Det er flere spørsmål og prioriteringer som må vurderes under denne prosessen. Datasenter varierer i størrelse og anvendelsesområde, og med dette varierer også kraftbehovet, arealbehovet og påvirkninger dette har på nærområdet.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har utarbeidet en veileder, *Rettleiar for kommunane – etablering av datasenter*, om hvilke forholdsregler kommunen bør ta, hvilket handlingsrom kommunen har, og hvem kommunen kan ta kontakt med når den mottar søknad om etablering av datasenter eller kommunen selv ønsker å etablere datasenter. Målet er å gjøre det enklere for kommunene å vurdere hva som er en hensiktsmessig beslutning når en datasenteraktør ønsker å etablere seg i kommunen.

Generelt bidrar konsesjonsordninger til økt byråkrati og lengre behandlingstid for ønskede prosjekter. Videre må formålet og kriteriene være tydelige, og ordningen må være praktisk mulige å gjennomføre. Dersom man for eksempel skulle innført begrensninger i enkeltaktørers tilgang til kraftmarkedet, ville det innebære en sterk inngripen overfor de som ønsker tilgang til kraftmarkedet. Et slikt forslag ville prinsipielt også utgjøre en større endring sammenlignet med dagens organisering av kraftmarkedet. Hvis forslaget innebærer at typer av sluttkunder eller industrigrener behandles ulikt, oppstår spørsmål om grunnlaget for

eventuell forskjellsbehandling og risiko for at man rammer prosjekter som kan være ønskelige.

Vi trenger dessuten mer kunnskap om datasenternæringen. Registrerings- og opplysningsplikten for datasenteroperatører (se omtale under forslag 7 nedenfor), som er innført i ny ekomlov og ny datasenterforskrift, vil gi oss kunnskap som vil være nødvendig for å kunne vurdere eventuelle nye rammer for datasenternæringen.

Jeg mener det ikke er grunnlag for å utrede konsesjonsplikt for datasenter og at forslaget ikke bør vedtas.

4. Stortinget ber regjeringen innføre skjerpede krav til bruk av overskuddsvarme for alle datasentre over en viss størrelse.

Aktører som etablerer eller oppgraderer energiintensive anlegg skal i henhold til energilovens kapittel 7 gjennomføre en kost-nytte-analyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme. Kravene omfatter datasenter med over 2 MW tilført elektrisk effekt, og andre anlegg med tilført elektrisk effekt på over 20 MW, samt kraftverk, industrianlegg og anlegg for energiproduksjon med over 20 MW tilført varmeeffekt i tillegg til fjernvarmeanlegg og fjernkjøleanlegg. Det kan i enkeltvedtak stilles krav om at overskuddsvarmen skal utnyttes dersom kost-nytte-analysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnaden. Krav til utnyttelse gjelder ikke for anlegg med tilført elektrisk effekt. Forskrift om kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme ble fastsatt av Energidepartementet 25. september 2024 og settes i kraft 1. april 2025.

Regjeringen vurderer å foreslå strengere krav til kost-nytteanalyser under energiloven kapittel 7. NVE leverte 18. juni 2024 svar på et oppdrag fra Energidepartementet, der de blant annet anbefaler at flere anlegg skal omfattes av kravet om å gjennomføre en kost-nytte-analyse av utnytting av overskuddsvarme, og at det skal stilles strengere krav til at lønnsomme tiltak må gjennomføres. Innspillet fra NVE er nå til vurdering i departementet.

Energiministeren viser også til at Stortinget har fattet et anmodningsvedtak om utnyttelse av overskuddsvarme fra datasentre. Anmodningsvedtak 717 fra 6. juni 2024 sier følgende: «Stortinget ber regjeringen utarbeide krav til nye datasentre som omhandler utnyttelse av spillvarme og egenproduksjon av energi- og energilagringssystemer der det ligger til rette for dette.» Jeg viser til omtale av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025).

Energiministeren viser også til at Stortinget i forbindelse med representantforslag om en reell handlingsplan for sirkulær økonomi (Dokument 8:176 S (2023–2024)) fattet følgende vedtak 5. desember 2024: «Vedtak 78. Stortinget ber regjeringen stille strengere krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel fra industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg der det ligger til rette for dette, og komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig.» Regjeringen vil se vedtaket i sammenheng med andre prosesser på området, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Energiministeren mener at forslaget om å innføre skjerpede krav til bruk av overskuddsvarme for alle datasentre over en viss størrelse ikke bør vedtas.

5. Stortinget ber regjeringen utarbeide nye generelle kriterier for nettilknytning i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM), som tar utgangspunkt i samfunnsnytte, og som inkluderer hensynet til natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter.

Nettselskapene har tilknytningsplikt som innebærer at de plikter å gi alle som forespør det tilknytning til nettet og adgang til kraftmarkedet. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Tilknytningsplikten bidrar med stabile og gode rammevilkår, og dette er avgjørende for at Norge skal være et attraktivt land å etablere seg i.

Energiministeren er glad for at vi har vekst i norsk industri og næringsvirksomhet. Mye nytt og økt forbruk har fått reservere nettkapasitet, men det er også mange modne aktører som står i tilknytningskø. For regjeringen er det derfor en prioritert oppgave at det skal gå raskere å forsterke nettet, og at nettet skal utnyttes effektivt. Energidepartementet har nylig vedtatt forskriftendringer om at nettselskapene skal vurdere om prosjekter er tilstrekkelig modne, før de får reservere nettkapasitet eller plass i kapasitetskø. Prosjektene må også vise tilstrekkelig framdrift for å få beholde reservasjonen eller kjøplassen. Formålet er å legge til rette for at det er prosjekter som faktisk gjennomføres som skal få kapasitet i nettet. Det er prosjekter som gjennomføres som kan skape verdier, arbeidsplasser og gjennomføre klimagassutslipp.

En tilnærming som i representantforslaget, der nettselskapene skal legge vekt samfunnsnytte, herunder hensynet til natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter, vil etter energiministerens vurdering være svært vanskelig å gjennomføre i praksis. Nettselskapene er naturlige monopoler og er derfor strengt regulert. Blant annet skal de sikre nøytral opptreden overfor brukere av strømnettet, og tilgang til kraftmarkedet på ikke-diskriminerende og objektive vilkår. Det tilligger ikke nettselskapene å gjøre politiske prioriteringer av om et planlagt forbruk er ønskelig eller ikke. En tilnærming som i forslaget vil etter mitt syn både bidra til uforutsigbare rammevilkår, og være klagedrivende. Kunden vil alltid kjenne sitt prosjekt best, og vil kunne utfordre forutsetningene eller omtalen av prosjektet.

Energiministeren mener at forslaget ikke bør vedtas.

6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.

Kraftsystemet er både sammensatt og dynamisk. Vurderingen av om en ny tilknytning eller økt uttak hos en eksisterende kunde er «driftsmessig forsvarlig» er en kompleks og teknisk vurdering. Ved tilknytning av en forbruksaktør, vil aktørens forbruksprofil, og ikke bare det maksimale effektuttaket, kunne være vesentlig for vurderingen. I tillegg vil fleksible kunder kunne være egnet for tilknytning til strømmettet på særlige vilkår. En endring i innmating eller utmating i ett punkt i nettet kan også få følgevirkninger i tilgrensende, underliggende og overliggende nett. Det er nødvendig at det er nettselskapene som vurderer muligheten for tilknytning, herunder om hver enkelt tilknytning eller forbruksøkning vil være driftsmessig forsvarlig, om det vil være mulig å gi tilknytning på særlige vilkår eller om det vil være nødvendig med nettførsterkninger.

Det har vært en sterk vekst i antall tilknytningssaker siden 2018. Ifølge Statnett har foretaket per mars 2025 reservert nesten 8 000 MW nettkapasitet til nytt og økt forbruk i transmisjonsnettet. Til sammenligning er dagens makslast om lag 25 000 MW. Omfanget av reservasjoner tilsvarer et forbruk på om lag 45-55 TWh, og utgjør dermed en formidabel forbruksvekst dersom den blir realisert. Samtidig står det om lag samme volum av modne prosjekter i tilknytningskø. Det er med andre ord svært store volumer som har forespurt nettilknytning.

Forslaget ville medført at Stortinget fikk en betydelig portefølje med tilknytningssaker til behandling. Det må påregnes at tilknytningsprosessen ville tatt vesentlig lenger tid og at Stortinget ville måtte utføre svært mange tekniske, utpregede forvaltningsoppgaver ved behandlingen av enkeltsaker. En grense på 25 MW ville også gitt aktørene insentiv til å tilpasse prosjektene til effektgrensen, eventuelt dele opp prosjektet i mindre deler med effektbehov under grensen for krav om stortingsbehandling. Forslaget vil bidra til mer byråkrati og uforutsigbarhet i utviklingen av strømmettet.

Gjennom energilovgivningen er nettselskapene sterkt regulert. Blant annet skal de sikre nøytral opptreden overfor brukere av strømmettet og tilgang til kraftmarkedet på ikke-diskriminerende og objektive vilkår. Energiloven legger ikke opp til at energimyndighetene gjennom konsesjoner eller på annen måte fordeler tilgang til kraftmarkedet mellom ulike aktører. Dersom man skulle innført begrensninger i enkeltaktørers tilgang til kraftmarkedet, ville det innebære en sterk inngripen overfor de som ønsker tilgang til kraftmarkedet. Det vil også medføre en betydelig økt politisk risiko for industribedrifter og andre aktører som ønsker å videreutvikle eksisterende virksomheter og etablere nye arbeidsplasser i Norge. Forslaget vil, slik energiministeren vurderer det, bidra til å svekke Norges konkurransekraft i en allerede krevende tid for europeisk industrivirksomhet.

Regjeringen fører en aktiv næringspolitikk, men energiministeren anser ikke begrensninger i adgangen til kraftmarkedet som et egnet virkemiddel i gjennomføring av næringspolitikken. Energiministeren mener det er hensiktsmessig at nettselskapene, som også kjenner de lokale forholdene best, fortsatt skal ha ansvar for tilknytningsprosessen, herunder prioritering av kunder ved begrenset nettkapasitet og innenfor de rammene myndighetene gir.

Energiministeren mener at forslaget ikke bør vedtas.

7. Stortinget ber regjeringen innføre krav om at søkere som vil etablere datasentre i norske kommuner, ikke kan holdes hemmelige.

Kommunal- og distriktsdepartementet har gitt følgende innspill:

«Kommunenes behandling av saker etter plan- og bygningsloven er underlagt reglene i forvaltningsloven og offentleglova. Hva som kan unntas offentlighet er strengt regulert.

Utarbeiding av arealplaner, som privat initiert detaljregulering etter plan- og bygningsloven § 12-3, er underlagt strengere regler om medvirkning, bl.a. gjennom høring og utlegg til offentligettersyn, samt krav om føring av varsel om oppstart og endelig vedtatt arealplan i kommunenes planregister. Det vises her til plan- og bygningsloven §§ 12-8, 12-11 og 12-12, samt § 2-2 og forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart og planforskriften). I tillegg gjelder reglene i offentleglova og forvaltningsloven på samme måte som ved behandling av byggesøknader som er omtalt i neste avsnitt.

Søknader om oppføring av bygninger som skal huse datasentre skal først nabovarsles. Når kommunen mottar søknaden, vil dokumentasjonen bli journalført. Kommunen plikter å legge til rette for innsyn i sine arkiver. Alle kan be om innsyn i dokumentene etter offentleglova, jf. offentliglova 3. Det er kun dokumenter eller informasjon i dokumentene som er taushetsbelagte etter offentleglova § 13 og forvaltningsloven §§13 flg. som det kan nektes innsyn i. Dette kan f.eks. være opplysninger om drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Dette gjelder imidlertid ikke opplysninger om hvem som er eier, tiltakshaver, ansvarlig utførende o.l. etter plan- og bygningsloven.»

Som digitaliserings- og forvaltningsminister er jeg enig med forslagsstillerne om at vi trenger mer informasjon om aktører og aktiviteter i datasentrene. Jeg minner om at datasenternæringen i Norge er relativt ny. Ny ekomlov og ny datasenterforskrift som trådte i kraft 1. januar 2025, regulerer datasenternæringen for første gang. Det nye regelverket stiller blant annet krav til datasenteroperatører om å registrere seg hos Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Det skal registreres opplysninger som inneholder informasjon om datasenteroperatørs navn, adresse, fysiske lokasjon og detaljer om datasenteroperatørens rettslige status eller organisasjonsnummer. Videre skal det informeres om hvilke tjenester som tilbys i datasenteret, samt informasjon om offentlige, kommunale eller fylkeskommunale myndigheter, organer og virksomheter som er kunder hos datasenteroperatøren. Det skal også gis et anslag av kraftforbruket som anvendes til utvinning av kryptovaluta og størrelsen på abonnert elektrisk effekt. Det stilles i tillegg krav til å utpeke en representant for datasenteroperatøren som kan møte opp fysisk i datasenteret med fullmakter og kunnskap til å kunne følge opp henvendelser fra myndighetene.

Registreringsplikten pålegger datasenteroperatør å registrere seg før oppstart av virksomheten. For datasenteroperatører som i dag allerede driver virksomhet, er det satt en overgangsordning slik at registreringsplikten innføres gradvis frem mot 1. juli 2025

Jeg ser ikke behov for særskilte regler slik forslagsstillerne foreslår, og mener forslaget ikke bør vedtas.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Karianne Tung". The signature is written in a cursive, flowing style.

Karianne Oldernes Tung

